

Történelmi séta a Margithidőtől a Szent György térig

— A Magyarország tudósítójától —

Napsütéses, meleg vasárnap délelőtt szépszámmal és társaság gyűlt össze a Margit-híd szigetre vezető szögénél, hogy Lux Kálmán dr. vezetése mellett történelmi sétát rendezzenek a nagymutu szigeten. A sétát — mint az előző kettőt, melyről a *Magyarország* beszámolt — az *Erzsébet Népakadémia* rendezte tagjai számára. Vasárnap egy kis programváltozás történt, minthogy Lux Kálmának a horpácsi templom ügyében asztásokra hivatalos minőségben el kellett utaznia és *Aggházy* Kálmán nyug. alezredes vállalkozott a Cicerone szerepére, aki azonban utátrányt változtatott és a Vár északi oldala felé kezdte kalauzolni a hallgatóságát. *Aggházy* a *Haditörténelmi Múzeum* kiállításvezetője és a *Műemlékek Országos Bizottságának* tagja, kiváló ismerője a Buda helyi történetének és ezért arra az érdekes feladatra vállalkozott, hogy ebből a nálunk teljeseleg elhanyagolt szempontból világítsa meg az utbaeső emlékeket és szóltassa meg Buda beszédes köveit. Még a hidon előkerültek akatáskájából az egykoru metszetek, amelyek Budát és a Vár környékét ugyanabból a nézőpontból ábrázolják, ahol a kis társaság megállt. A szakszerű magyarázatnak ez a pregnáns illusztrálása nagyon meglepte a hallgatóságot, akik előtt Buda hadi multjából elevenedtek meg a magyarázat nyomán megkapó képek.

Miközben a hidon járt a társaság, a Duna szerepét előadta a tudós előadó, majd a Pálffy-térre érve az alsó város falának vonalát mutatta meg. Ezt a teret a magyarok a mult század elején Elelentár-térnek hívták, a Fő-utca oldali sarkán állott a Horoszkapuszi, azaz a Kakas-kapu és a dunai részen pedig a Horos kuleszi (Kakas-torony). A régi Ganz-törzsgyár mellett elhaladva, mely még látta az 1849-iki nagy ostromot, mert előtte vagy hét-kilenc esztendővel építették, a társaság a Margit-köruttra ért, ahol némely helyen még láthatók a régi alsóváros hatalmas falai. Zegzugos kis budai utcákon áthaladva a Bécsikapu-tér előtt lévő domb mellett sétált el a társaság, melyet Csiz-hegynek neveztek.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

725.091

Szerző:

Cím: *Történelmi séta a Margithidőtől a Szent György térig*

Forrás:

Magyarország

3n

(Hely)

1925. 5. 14.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely

Idő

"1925"

Személy

Helyszám

Székesfővárosi házinyomda 1923

Megnézték a Murát-basa tornya mellett 1686-ban történt részt, melyet *brandenburgi* résnek és a tornyot erről *brandenburgi* toronynak neveztek el. Megmutatta a *Szizjavus* basa tornya mellett kis és a Nándor-bástya (török korban Földtorony) mellett a *Nagy császár-rést*. A bástyáról kitűnően lehetett látni Görgői három főhadiszállását. Az egyik, ahol május 4. és 6-a között tartózkodott, a mai János-szatórium helyén az egykori Remete-kocsában volt, a másik ahol május 6-a és 10-e között lakott, a *Laszkovszky-villa*, ma az Angol kisasszonyok tulajdona, a harmadik május 11. és 21-e között pedig az ugynevezett Óravilla, ma *Bernát István*, akkor *Heidrich* nevű csokoládégyáros tulajdona. A Nándor-laktanya mellett sétált el ezután a társaság, mely a Hadi-muzeum szállása lesz rövidesen. A régi magyar Esztergomi-bástya sétányát ma szerencsétlenül nevezték el Primás-bástyának és a Lovas-utat Nagy Sándor tábornok nevével, akinek semmi köze nem volt e részhez, hiszen a Gellérthegy és Naphegy felől ostromolt.

A Bécsikapu-tér felé kanyarodott ezután a társaság, ahol *Aggházy* alezredes érdekes dolgokat mondott a török jégvermekről, melyek egyike a Bécsikapu-téren volt és tizenkétezer taliga jeget fogadott be. Ezeknek a titokzatos vermeknek a betöméséről a mult század 50. éveiből van terv. A Werbőczy-utca 9. szám alatt van az egykori József-

laktanya, vagy *Stockház-laktanya*, ahol *Kossuth* három évig ült bebörtönözve. Az Iskola-tér is érdekes tanulságokkal szolgált. Innen indult utolsó útjára Abdi *Abdurramán* basa 1686-ban és az itteni leánygimnáziumból alakított kórházban feküdt rövid ideig sebesülten *Hentzi* tábornok. Az ostrom alatt az *Eszerházy-palota* raktárában volt a vár összes löporkészlete. Megtudtuk azt is, hogy a hadtestparancsnokság épülete helyén volt a budai basa konakja és ebben az épületben látogatta meg Görgői utoljára a halálosan sebesült *Hentzit*.

A József főherceg-palota udvarának megtekintésével ért véget a szép séta. A palotát az 1849-ben létezett *Teleki-házból* alakították át. A 18 méteres rés pontos helyét szemlélte meg a társaság, melyet a Naphegyen álló honvédségük törtek. Ki tudja, nem-e az öreg főherceg kegyeletéből örökzöld repkény futja be a falakat.

Künn harsány katonazene zökkent vissza a nagyemlékű multból a jelenbe. Az új honvédség mai katonái vonulnak fel az őrségváltásra. Vége a sétának és a meleg májusi déliben szerteoszlik a kis társaság.